

OOR AFRIKAANS

G. S. Nienaber

(Eerste Deeltjie)

1949.

*Ter nagedagtenis aan my vriend, wyle Prof.
J. J. le Roux van Pietermaritzburg.*

INHOUD

<i>Hoofstuk</i>	<i>Bladsy</i>
I. Die Plek van Afrikaans onder die Tale van die Wêreld ...	1
II. Die Verskil tussen Afrikaans en Nederlands	54
<u>III. Pogings om die Ontstaan van Afrikaans te Verklar</u>	96
<u>IV. Die Ouderdom en Bakermat van Afrikaans</u>	142
<u>V. Watter Nederlandse Dialekte vorm die grondslag van Afrikaans?</u>	158
VI. Samevatting	175
§ 1. Oor die Betreklikheid van 'n paar Begrippe	54
§ 2. Aksentwerking	57
§ 3. Klankbeeld	60
§ 4. <u>Analogiewerking, Funksieverandering en Verwarring</u>	61
§ 5. By die Selfstandige en Byvoeglike Naamwoorde ✕	65
§ 6. By die Voornaamwoorde ✕	69
§ 7. By die Werkwoorde ✕	74
§ 8. Die Samehang van Defleksie en Sintaksis ✕	79
§ 9. Sintaktiese Aksentuering, veral deur Verdubbelings	82
§ 10. Ander Sintaktiese Aksentuering	84
§ 11. Sintaktiese Verdoffing ✕	86
§ 12. Funksieverandering ✕	87
§ 13. Woordeskat ✕	89
§ 14. Gees en Sfeer	91
§ 15. Uitspraak	93
§ 16. Samevattend	94
§ 1. Inleidend	96
§ 2. Benaminge van Afrikaans ✕	98
§ 3. Vroeë Beskouings oor Afrikaans (voor Hesseling)	102
§ 4. Latere Beskouings oor Afrikaans (Hesseling)	110
§ 5. Dr. Hesseling se Verklaring ✕	111
§ 6. Dr. Hesseling se Historiese Argumente	113
§ 7. Dr. Hesseling se Taalkundige Argumente	117
§ 8. Reaksie op dr. Hesseling se Teorie ✕	119
§ 9. Punte van Ooreenkoms tussen dr. Hesseling en dr. Bosman ✕	122
§ 10. Wat die Geskiedenis dr. Bosman oor Maleis-Portugees leer ✕	122

§11.	Wat die Taal dr. Bosman oor Maleis-Portugees leer	...	127
§12.	Dr. Bosman se Verklaring, die Nederlands van Vreemdelinge	...	128
§13.	Punte van Verskil tussen dr. Bosman en dr. Hesseling	...	132
§14.	Reaksie op dr. Bosman se Teorie en huidige Stand	...	133
§15.	Nuwe Weë Nodig	... ..	137
§ 1.	Die Vraagstukke na Ontstaan en Ouderdom hang meestal saam	...	142
§ 2.	Die Historiese Lyn Uitgestippel	... ..	143
§ 3.	<u>Die Periode van die heel Eerste Landverhuisers (Van Riebeeck)</u>	... ..	145
§ 4.	Die hele Periode tot aan die koms van die Hugenote	...	146
§ 5.	Die hele Periode tot ongeveer 1700	... ..	147
§ 6.	<u>Die Periode van Vernederlandsing van die Hugenote</u>	...	149
§ 7.	Die hele Periode met Keerpunt tussen 1700 en 1750	...	150
§ 8.	Die hele Periode met Keerpunt tussen 1750 en 1800	...	153
§ 9.	<u>Samevatting</u>	... ..	156
§ 1.	Redes vir die Vraag	... ..	158
§ 2.	<u>Die Historiese Lyn Uitgestippel</u>	... ..	159
§ 3.	Die Metode van Ondersoek volgens uiterlike Ooreenkoms	...	164
§ 4.	Die Metode van Ondersoek volgens Herkomsoord	...	168
§ 5.	Fries	... ..	171
§ 6.	Amsterdams in die eerste Plaas	... ..	171
§ 7.	Noord-Hollands, insluitende Amsterdams	... ..	172
§ 8.	Suid-Hollands en Seeus	... ..	172
§ 9.	Noord-Hollands, Suid-Hollands en Seeus tesaam	... ..	173
§10.	Vlaams en Brabants	... ..	174
§11.	<u>Samevatting</u>	... ..	174

VOORWOORD

Om 'n samevatting te probeer gee van wat oor sommige aspekte van die ontstaansvraagstuk van Afrikaans gesê is — dít is wat in hierdie deeltjie beoog word. Die oorsig bevat gevolglik nie in die eerste instansie nuwe gegewens nie: dit rangskik slegs op 'n eie manier wat deur ander nagevors en gesê is, in die hoop dat dit as 'n samevatting dalk te pas mag kom en dat die vergissings in feite en perspektief nie te hinderlik groot is nie.

In 'n volgende deeltjie wil die skrywer die eksterne geskiedenis van die ontwikkeling van Afrikaans probeer opsom.

Aan mnr. T. C. Bothma wat hom vir die proefflesing verantwoordelik gehou het, 'n woord van opregte dank.

Ek het party afkortings deursigtiger gemaak en gebruik daarom *b.nwd.* vir *byvoeglike naamwoord*, *manl.* vir *manlik*, ens., en vir *enkelvoud enk.* of *enkelv.* *Middel-nederlands* is sonder koppelteken geskryf, en *Algemeen-Beskaafd* het die slot-*d* behou, andersins is dit weggelaat. K.G.A. stel voor: *Kultuurgeskiedenis van die Afrikaner* (Nas. Pers) en HIHA *Handleiding in bet Afrikaans voor Nederlanders* deur J. J. le Roux.